

მიწისზედა სისტემებით ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების განსახორციელებლად რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზიების მისაღებად მრავალლიცენზიანი (თანმიმდევრული) აუქციონების გამოცხადებასთან დაკავშირებით გამართული საჯარო კონსულტაციების ფარგლებში წარმოდგენილი კომენტარების განხილვების ცხრილი

N	ადმინისტრაციული ორგანო/კერძო პირი და, საჭიროების შემთხვევაში, კომენტარების შემცველი დოკუმენტის თარიღი და ნომერი	კომენტარები	კომისიის პასუხი კომენტარებზე
1.1	სს სილქნეტი" – №8-25-6/1939, 07.05.2025	პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ კომისიის გადაწყვეტილება, 2024 წელს დაგეგმილი 5G აუქციონებისთვის რადიოსიხშირული რესურსის საწყისი საფასური განსაზღვროს ბენჩმარკინგის მეთოდოლოგიაზე დაყრდნობით, რომელიც ხელოვნურად იწვევს 5G რესურსის საფასურის 500% მდე ზრდას, მაშინ როდესაც 2023 წლის აუქციონებისთვის იგივე რესურსის ღირებულება გაანგარიშებული იყო კომისიის დაკვეთით შპს „იუაი“-ს მიერ შემუშავებული ბიზნეს-მოდელირების მეთოდოლოგიით, წინააღმდეგობაში მოდის კანონმდებლობასთან; კერძოდ, კომისიის 2005 წლის 12 დეკემბრის №13 დადგენილების მე-9 (2) მუხლი პირდაპირ განმარტავს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ სიხშირული რესურსის სავარაუდო ღირებულების შეფასება ხდება ორივე (ბენჩმარკინგის და ბიზნეს მოდელირების) მეთოდოლოგიის გამოყენებით, საფასურის საწყისი ოდენობის განსაზღვრისას უპირატესობა ენიჭება ბიზნეს-მოდელირების მეთოდოლოგიას.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამართული საჯარო კონსულტაციების დროს გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.1 კომენტარზე. https://comcom.ge/ge/regulation/sadjaro-konsultaciebi/dasrulebuli-sadjaro-gacnobisatvis-sadjaro-konsultaciebis-dawyebis-komentarebis-wardgenisa-dazepiri-mosmenis-gamartvis-taobaze-miwiszeda-sistemebit-eleqtronuli-sakomunikacio-momsaxurebis-gansaxorcieleblad-radiosixshiruli-speqtrit-sargeblobis-licenziebis-m.page

1.2		საკითხის შესწავლისას აღმოჩნდა, რომ კომისია 2024 წლის აუქციონებისთვის გეგმავდა, სწორედ 2019/2020 წელს შპს „იუაი“-ს მიერ შემუშავებული ბიზნეს-მოდელირების მეთოდის საფუძველზე განესაზღვრა ლიცენზიების საწყისი საფასური და სსიპ სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსაგან (შემდგომში სააგენტო) თანხმობა მოიპოვა ერთ პირთან (კერძოდ, შპს „იუაი“-სთან) მოლაპარაკების გზით მომსახურების შესყიდვაზე (გამარტივებული შესყიდვა); შესყიდვების სააგენტოში კომისიის მიერ 2024 წლის 5 ივლისს წარდგენილ წერილობით მიმართვაში (SMP240001637), ძალიან ნათლად და ლოგიკურად არის განმარტებული და დასაბუთებული თუ რატომ უნდა განხორციელდეს 2024 წელს დაგეგმილი აუქციონების ფარგლებში სიხშირული რესურსის საფასურის იმ იდენტური ბიზნეს მოდელირების მეთოდოლოგიით და მოდელით გადაანგარიშება/დაკორექტირება, რომელიც შპს „იუაი“-მ კომისიის დაკვეთით (NAT190017863) 2019/2020 წელს შეიმუშავა და რომლის მიხედვითაც მოხდა 2023 წლის 5G აუქციონებზე ლიცენზიების საწყისი საფასურის განსაზღვრა. მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, კომისიამ სააგენტოს მიერ გაცემული თანხმობის საფუძველზე შპს „იუაი“-სთან გაფორმებული ხელშეკრულებით შეიძინა არა არსებული (შპს „იუაი“-ს მიერ 2019/2020 წელს შემუშავებული) მოდელის განახლების და განახლებული მოდელის საფუძველზე სიხშირული რესურსის საფასურის დაკორექტირების მომსახურება, არამედ სრულიად ახალი, ბენჩმარკინგის მეთოდით საფასურის გაანგარიშების სერვისი. კომისიის ამგვარი ქმედება კი ეწინააღმდეგება სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ კანონისა და კანონქვემდებარე აქტების მოთხოვნებს. კომისიისთვის ცნობილია, რომ სააგენტოს თანხმობის საფუძველზე გაფორმებული ხელშეკრულებით დაცული უნდა იყოს ის პირობები, რომლებზეც სააგენტომ გასცა თანხმობა. სრულიად განსხვავებული მომსახურების შესყიდვით კომისიამ შეცდომაში შეიყვანა სააგენტო და გამარტივებული შესყიდვის გზით შეიძინა ისეთი მომსახურება, რომლის შესყიდვაზეც სააგენტოს თანხმობა არ გაუცია.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.2 კომენტარზე
1.3		ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ კომისიის მიერ 5G სალიცენზიო პირობად განსაზღვრული დაფარვის და სიჩქარის მძიმე ვალდებულებები იმდენად განსხვავდება კომისიის დაკვეთით 2019/2020 წელს შპს „იუაი“-ს მიერ შემუშავებულ მოდელში გამოყენებული დაშვებებისგან, რომ შემუშავებული მოდელის განახლება/დაკორექტირება შესაბამისი ახალი პარამეტრების გათვალისწინებით, ჩვენი შეფასებით, გამოიწვევდა 5G სიხშირული რესურსის ფასის შემცირებას და არა გაზრდას. შესაბამისად ვვარაუდობთ, რომ კომისიამ პირველადი შედეგების გაცნობისთანავე შეცვალა მიდგომა და სიხშირეების საფასურის ხელოვნურად გაზრდის უზრუნველსაყოფად, სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობის დარღვევით, შპს „იუაი“-ს დაუკვეთა სრულიად ახალი, ბენჩმარკინგის მეთოდით საფასურის გაანგარიშების მომსახურება.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.3 კომენტარზე
1.4		გთხოვთ განმარტოთ, კომისიამ სააგენტოს მიერ გაცემული 2024 წლის 10 ივლისის № 1894 თანხმობის საფუძველზე შპს „იუაი“-სთან გაფორმებული N 2207/01-24 ხელშეკრულებით რატომ არ შეიძინა შპს „იუაი“-ს მიერ 2019/2020 წელს შემუშავებული მოდელის (NAT190017863) განახლების და განახლებული მოდელის საფუძველზე	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.4 კომენტარზე

		სიხშირული რესურსის საფასურის დაკორექტირების მომსახურება და რატომ დაუკვეთა შპს „იუაი“-ს სრულიად ახალი, ბენჩმარკინგის მეთოდით საფასურის გაანგარიშების მომსახურება, რაზეც სააგენტოს თანხმობა არ გაუცია;																	
1.5		ვინაიდან კომისია თვლის, რომ მიუკერძოებლობის პრინციპიდან გამომდინარე, სიხშირული რესურსის ხელახალი გადათვლისას, მნიშვნელოვანია, რომ შეიცვალოს მხოლოდ შესაბამისი პარამეტრები და არა თავად მიდგომა, რათა არ გამოიწვიოს სიხშირული რესურსის შემძენი კომპანიების არათანაბარ მდგომარეობაში ჩაყენება (2023 წლის და 2024 წლის აუქციონისთვის), გთხოვთ, განმარტოთ რა საფუძვლით და რა მიზნით განახორციელა კომისიამ 2024 წელს დაგეგმილი აუქციონებისთვის რადიოსიხშირული რესურსის საწყისი საფასურის გადაანგარიშება ბენჩმარკინგის მეთოდოლოგიით;	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.5 კომენტარზე																
1.6		როგორც იცით, დღეს საქართველოში, სიხშირეთა ეროვნული გეგმით 700/800/900/2100/2300/1400/2600/3600 მჰც დიაპაზონებში მობილური მომსახურებისათვის ხელმისაწვდომია/თავისუფალია 799 მჰც რესურსი, რაც გაცილებით მეტია, ჯამურად სამივე მობილური ოპერატორის სარგებლობაში არსებულ (460 მჰც) რესურსზე (რომლითაც ხორციელდება საქართველოს მომხმარებლებისათვის 2G/3G/4G/5G მომსახურებების მიწოდება) და რომელიც შესაძლებლობას იძლევა, ეფექტურად და სწრაფად დაინერგოს და განვითარდეს ერთმანეთის კონკურენტი 5G ქსელები და მომსახურებები; ხოლო ე.წ. ახალ 26 გჰც დიაპაზონში 5G ქსელებისთვის საქართველოშიც დამატებით განაწილებულია/ხელმისაწვდომია 3000 მჰც-მდე სიხშირული რესურსი. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ კომისიის მიერ ლიცენზიებით განსაზღვრული მძიმე ვალდებულებები, კერძოდ 5G ქსელებით დასახლებული პუნქტების, გზების, მაგისტრალების, სარკინიგზო ტრასების დაფარვისა და რეალურ პირობებში მომხმარებლებისათვის მინიმალური სიჩქარის უზრუნველყოფის პირობები და მონიტორინგის მკაცრი წესები, როგორც ტექნიკურად, ასევე ეკონომიკურად მნიშვნელოვანი ტვირთია ოპერატორებისათვის და თუ დამატებით გავითვალისწინებთ საქართველოში აუთვისებელი მობილური სიხშირული რესურსის ოდენობას და 2023 წელს ჩატარებული აუქციონის შედეგებს, კიდევ უფრო გაუგებარი ხდება კომისიის მიდგომა 2024 წელს დაგეგმილი აუქციონების ფარგლებში, 2023 წელთან შედარებით 500%-ით გაადვიროს სიხშირული რესურსის საფასური; <table><tr><th>სიხშირული დიაპაზონი</th><th>2023 წელს ჩატარებული აუქციონებისთვის ბიზნეს - მოდელირებით გაანგარიშებული 1 მჰც რესურსის ფასი (ლარი)</th><th>2024 წელს დაგეგმილი აუქციონებისთვის ბენჩმარკინგის მეთოდით გაანგარიშებული 1 მჰც რესურსის ფასი (ლარი)</th><th>ფასის ზრდა (%)</th></tr><tr><td>700 მჰც</td><td>363,000</td><td>2,062,560</td><td>468%</td></tr><tr><td>3400 -3700 მჰც</td><td>52,000</td><td>278,133</td><td>435%</td></tr><tr><td>2600 მჰც</td><td>27,000</td><td>183,429</td><td>579%</td></tr></table> მივიჩნევთ, რომ ამგვარი მიდგომა ხელოვნურად შეაფერხებს ქვეყანაში ერთმანეთის კონკურენტი მე-5 თაობის ქსელების ეფექტურად დანერგვას და ხელს შეუშლის მობილურ ქსელებში მრავალმილიონიანი ინვესტიციების განხორციელებას, რაც თავის მხრივ გარდა იმისა, რომ პირდაპირ წინააღმდეგობაში მოდის ქვეყნის სტრატეგიასთან, ნეგატიურად აისახება ქვეყნის ეკონომიკაზე.	სიხშირული დიაპაზონი	2023 წელს ჩატარებული აუქციონებისთვის ბიზნეს - მოდელირებით გაანგარიშებული 1 მჰც რესურსის ფასი (ლარი)	2024 წელს დაგეგმილი აუქციონებისთვის ბენჩმარკინგის მეთოდით გაანგარიშებული 1 მჰც რესურსის ფასი (ლარი)	ფასის ზრდა (%)	700 მჰც	363,000	2,062,560	468%	3400 -3700 მჰც	52,000	278,133	435%	2600 მჰც	27,000	183,429	579%	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.6 კომენტარზე
სიხშირული დიაპაზონი	2023 წელს ჩატარებული აუქციონებისთვის ბიზნეს - მოდელირებით გაანგარიშებული 1 მჰც რესურსის ფასი (ლარი)	2024 წელს დაგეგმილი აუქციონებისთვის ბენჩმარკინგის მეთოდით გაანგარიშებული 1 მჰც რესურსის ფასი (ლარი)	ფასის ზრდა (%)																
700 მჰც	363,000	2,062,560	468%																
3400 -3700 მჰც	52,000	278,133	435%																
2600 მჰც	27,000	183,429	579%																

1.7		გთხოვთ განმარტოთ, რატომ თვლის კომისია, რომ უნდა გააძვიროს 5G ლიცენზიების საფასური, იმ პირობებში, როდესაც ლიცენზიებით განსაზღვრულია მძიმე დაფარვისა და სიჩქარის ვალდებულებები, ხოლო თავისუფალი/გაუნაწილებელი სიხშირული რესურსი მნიშვნელოვნად აღემატება ოპერატორების სარგებლობაში და შესაბამისად მობილური ქსელების ფარგლებში გამოყენებულ რესურსს	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.7 კომენტარზე
1.8		Frontier Economics	
1.8.1		სიხშირული რესურსის მართვისას, მარეგულირებლის მთავარი მიზანია უზრუნველყოს მთელი სიხშირული რესურსის პროდუქტიულად/ეფექტიანად გამოყენება, რათა შემცირდეს ხარჯები და მაქსიმალურად გაიზარდოს მომხმარებელთა სარგებელი. აუქციონი, რომლის შედეგად არ ხორციელდება სიხშირული რესურსის მინიჭება/გაცემა ბაზრის მონაწილეებზე, ნათელია რომ არაოპტიმალურია. აღნიშნული იმიტომ არის მნიშვნელოვანი, რომ ამგვარ შემთხვევაში (თუ ვერ მოხდა რესურსის გაცემა) სიხშირული რესურსი არ გამოიყენება მომსახურების მისაწოდებლად – რაც ნიშნავს, რომ ან მომსახურების მიწოდება ხორციელდება უფრო მაღალი ხარჯებით, ან საერთოდ არ ხორციელდება მომსახურების მიწოდება. მაშასადამე, მარეგულირებლის მიზანია მოახდინოს მთელი ხელმისაწვდომი სიხშირული რესურსის მინიჭება/გაცემა. თუ ვერ განხორციელდა რესურსის გაცემა/მინიჭება, აღნიშნული კვალიფიცირდება როგორც მარეგულირებლის ჩავარდნა/წარუმატებლობა. ზემოაღნიშნული მიზნიდან გამომდინარე, მარეგულირებლები, როგორც წესი, სიხშირული რესურსის საწყის საფასურს განსაზღვრავენ კონსერვატულად, რათა უზრუნველყონ, რომ მათ მიერ განსაზღვრული ფასი არ აღმოჩნდეს საბაზრო ღირებულებაზე მაღალი. აღნიშნული კი საჭიროებს, რომ მარეგულირებელს ქონდეს კარგად ინფორმირებული ხედვა ადგილობრივ ბაზარზე რესურსის მოსალოდნელი საბაზრო ღირებულების თაობაზე. ისეთი ფაქტორები, როგორიცაა დაფარვის და მომსახურების ხარისხის ვალდებულებების შესრულების ღირებულება, რაც თან ერთვის ლიცენზიებს, ჩატარებული აუქციონის შედეგები და შესაბამისი ადგილობრივი ბაზრის მონაცემები/სტატისტიკა წარმოადგენს ძირითად მონაცემებს, რომელზე დაყრდნობითაც ხორციელდება რესურსის საბაზრო ღირებულების შეფასება, ძირითად შემთხვევებში ბიზნეს-მოდელირების საფუძველზე. საერთაშორისო ბენჩმარკინგი გამოიყენება, როგორც საფასურის გადამოწმების მეთოდოლოგია; თუმცა, აუქციონების პირობები, როგორც წესი კომპლექსურია და ბენჩმარკინგის მეთოდით ამგვარი პირობების ინტერპრეტირება რთულია, როდესაც აუქციონის სალიცენზიო ვალდებულებები განსხვავებულია.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.1 კომენტარზე. დამატებით, უნდა აღინიშნოს, რომ 2024 წლის გაზრდილი ფასების პირობებშიაც შპს „მაგთიკომმა“ შეიძინა შესაბამისი სიხშირული რესურსი და დაწერა 5G ტექნოლოგია - რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ზემოთგამოთქმული ლოგიკა აუქციონის ჩავარდნასა და ფასებს შორის დამოკიდებულებაზე - ვერ იქნება გაზიარებული.

1.8.2		საქართველოში მოქმედი მარეგულირებელი კანონმდებლობის მიხედვით, სიხშირული რესურსის ღირებულების შეფასებისას კომისიას შეუძლია გამოიყენოს როგორც ბიზნეს მოდელირების მიდგომა, ასევე საერთაშორისო ბენჩმარკინგი, თუმცა უპირატესობა ენიჭება ბიზნეს მოდელირების მეთოდოლოგიას. გარდა ამისა, საწყისი საფასურების დადგენისას, კომისიამ უნდა განსაზღვროს შესაბამისი ფასდაკლებები. ჩვენი შეფასებით კომისიის მიერ 2024 წელს საკონსულტაციოდ გამოქვეყნებული მიდგომა არ შეესაბამება საქართველოს მოქმედ კანონმდებლობას. ეს იმიტომ, რომ: 1. კომისიამ უპირატესობა მიანიჭა ბენჩმარკინგის მეთოდოლოგიას და არა ბიზნეს მოდელირების მიდგომას (რაც წინააღმდეგობაში მოდის მარეგულირებელ ბაზასთან/კანონმდებლობასთან). ვინაიდან ბენჩმარკინგით გათვლილი საფასური მნიშვნელოვნად აღემატება ბიზნეს მოდელირების მიდგომით გაანგარიშებულ შედეგებს, კომისიას სავარაუდოდ, მნიშვნელოვნად გადაჭარბებულად აქვს შეფასებული რესურსის ღირებულება, გამომდინარე იმ ფაქტიდან, რომ გაცილებით ნაკლები საწყისი საფასურით, სიხშირული რესურსი არ გაიყიდა წინა აუქციონებში (მკაცრი დაფარვისა და ხარისხის ვალდებულებების გათვალისწინებით). 2. ComCom-მა უგულებელყო ის ფაქტი, რომ მკაცრი სალიცენზიო ვალდებულებების გათვალისწინებით, გაცილებით დაბალი საწყისი საფასურითაც კი მან 2023 წელს ვერ შეძლო სიხშირული რესურსის გაყიდვა/გაცემა. კომისიას არ აქვს განმარტებული თუ რა შეიცვალა ბაზარზე 2023-2024 წლებში, რაც გაამართლებდა სიხშირული რესურსის საფასურის მასიურ ზრდას, რომელიც მოცემულია დიაგრამა 1-ზე. ჩვენი ანალიზი მიუთითებს, რომ 2023- 2024 წლებში ბაზარზე განხორციელებული ცვლილებები მინიმალურია და ამდენად, ვერ გაამართლებს ფასის ამგვარ ზრდას/ცვლილებას. სიხშირული ლოტებისთვის საწყისი საფასურის დადგენისას ComCom-მა ბენჩმარკინგის მოდელით გათვლილ სავარაუდო საფასურს არ მიუსადაგა ფასდაკლებები. მიუხედავად იმისა, რომ საკანონმდებლო ბაზა მოითხოვს, რომ მარეგულირებელმა უნდა განსაზღვროს სულ ცოტა 5%-იანი ფასდაკლება, ჩვენ ვხედავთ, რომ 800 მჰც და 2100 მჰც ლოტებისათვის არ არის განსაზღვრული არანაირი ფასდაკლება. დამატებით, როგორც ვხედავთ ერთადერთი ვალდებულება, რომლისთვისაც გათვალისწინებულია ფასდაკლება არის “MVNO დაშვების ვალდებულება” და არანაირი ფასდაკლება არ არის განსაზღვრული დაფარვისა და ხარისხის ვალდებულებებისათვის.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.2 კომენტარზე.
1.8.3		კვლევაში გამოყენებული ნორმალიზაციის მეთოდოლოგია მნიშვნელოვნად აცდენილია საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკას: 1. ლიცენზიის ხანგრძლივობის კორექტირება: ლიცენზიის ხანგრძლივობის განსხვავებების ნორმალიზაციისთვის Ofcom იყენებს დაბეგვრამდე კაპიტალის საშუალო შეწონილ ღირებულებას (WACC) ნომინალური ფასების კორექტირებისთვის. ეს უზრუნველყოფს სპექტრის ფასების ნორმალიზებას სხვადასხვა ქვეყნებში სპექტრის ლიცენზიების სხვადასხვა ხანგრძლივობისთვის, რაც შესაძარებლად სამართლიან საფუძველს იძლევა. ამის მსგავსად, ComReg ახდენს ლიცენზიის ხანგრძლივობის ნორმალიზებას დაბეგვრის შემდგომი WACC-ით კორექტირებით.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.3 კომენტარზე.

		2. კორექტირება ინფლაციისთვის: სხვადასხვა წლის ფასების შესადარებლად, Ofcom გაერთიანებული სამეფოს სამომხმარებლო ფასების ინდექსის (CPI) გამოყენებით ყველა ისტორიულ ფასს მიმდინარე ფასებში აკონვერტირებს. ეს კორექტირება უზრუნველყოფს, რომ ფასების მონაცემები გვიჩვენებდეს მიმდინარე ეკონომიკურ პირობებს, რაც გამორიცხავს ინფლაციის შედეგად გამოწვეულ განსხვავებებს დროთა განმავლობაში. ComReg-ის მიდგომა არის აშშ-ს CPI ინდექსაციის გამოყენებით ინფლაციის გაანგარიშება ფასებზე მათი დოლარად გადაქცევის შემდეგ, რაც კიდევ ერთი გზა არის იმ ვალუტებს შორის შესაბამისობისთვის, რომლებშიც ფიქსირებულია აუქციონის ფასი და ინფლაცია. 3. ფასების კონვერტაცია საერთო ვალუტაში: Ofcom PPP-ით კორექტირებული გაცვლითი კურსის გამოყენებით ყველა ფასს ბრიტანულ ფუნტში (£) აკონვერტირებს. მხოლოდ PPP-ით კორექტირებული გაცვლითი კურსის გამოყენებით ComReg ასევე ასრულებს ყველა სავალუტო კორექტირებას (ადგილობრივი ვალუტიდან აშშ დოლარში, აუქციონის დროს, შემდეგ აშშ დოლარიდან ევროში ბენჩმარკინგის დროს). PPP-ის კორექტირება სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, რადგან ის ითვალისწინებს ქვეყნებს შორის ფასების დონეზე განსხვავებებს, რაც უზრუნველყოფს, რომ შედარება ასახავდეს სპექტრის ნამდვილ ეკონომიკურ ღირებულებას ადგილობრივ შესყიდვის უნარიანობასთან შედარებით. 4. სკალირება მოსახლეობის ზომის მიხედვით: Ofcom-ის მიდგომა არის ფასების კორექტირება მოსახლეობის ზომის სკალირების გზით იმავე პროპორციით რა პროპორციითაც ეფარდება გაერთიანებული სამეფოს მოსახლეობა კონკრეტული ქვეყნის მოსახლეობას. ანალოგიურად, ComReg აღრიცხავს მოსახლეობას ფასების გამოხატვით, როგორცაა MHz ერთ სულ მოსახლეზე, ანუ ლიცენზიით დაფარულ მოსახლეობაზე. ეს კორექტირება გადამწყვეტია, რადგან ის იძლევა სხვადასხვა ზომის ქვეყნებს შორის მნიშვნელოვანი შედარების საშუალებას, რაც უზრუნველყოფს, რომ ფასების მონაცემები ასახავდეს სპექტრის ღირებულებას ერთ სულ მოსახლეზე.	
1.8.4		კვლევაში გამოყენებულ მნიშვნელობებში აშკარა ხარვეზებია/ანომალიებია, რომლებიც, სავარაუდოდ, გამოწვეულია მათემატიკური შეცდომებით. ამ ხარვეზების/შეცდომების მაგალითები მოცემულია 5.2. თავში.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.4 კომენტარზე.
1.8.5		EY-ის ბენჩმარკინგის კვლევით საერთოდ არ არის შეფასებული, თუ რამდენად ასახავს საქართველოში საბაზრო ღირებულებას სხვადასხვა ინდივიდუალურ აუქციონებზე დაფიქსირებული ფასი; შედეგად კვლევაში გამოყენებული ბენჩმარკები სავარაუდოდ მოიცავს რიგ ისეთი აუქციონის შედეგებს, რომელიც არ არის ეროვნულ დონეზე საბაზრო ღირებულების ამსახველი (მაგალითად კვლევაში გამოყენებულია ისეთი მაგალითები, რომლებიც სხვა მარეგულირებლების მიერ მიჩნეულ იქნა არასანდოდ) მნიშვნელოვანია, რომ ბენჩმარკინგის მეთოდით კვლევისას განხილულ იქნეს ყველა ბენჩმარკი და გამოირიცხოს არასანდო მაგალითები.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.5 კომენტარზე.

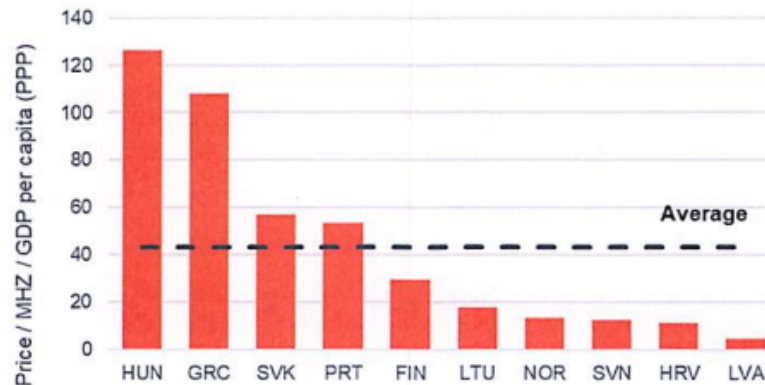
1.8.6		ჩვენ არ ვიცით არცერთი შემთხვევა, როდესაც მარეგულირებელმა გაზარდა სიხშირული რესურსის საწყისი საფასური, მას შემდეგ რაც რესურსი არ გაიყიდა აუქციონზე, და მარეგულირებელმა მალევე სცადა რესურსის უფრო მაღალი საფასურით გაყიდვა. ხოლო თუ გავითვალისწინებთ საწყისი საფასურის დადგენის მიზანს და იმ შედეგებს, რაც თან სდევს სიხშირეების გაუყიდავად დატოვებას, აღნიშნული გასაკვირი არ არის.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.6 კომენტარზე.
1.8.7		კომისიასა და EY-ს შორის გაფორმებული N 2207/01-24 ხელშეკრულებით (პუნქტი 6.4.) განსაზღვრულია, რომ - “700/800/2600/3400-3800 მჰც დიაპაზონების სიხშირული რესურსის ღირებულების გაანგარიშებისათვის განახლებული საფასური უნდა ემყარებოდეს ევროკავშირის ქვეყნებში სატელეკომუნიკაციო ბაზრებზე ბოლო 10 წლის განმავლობაში დაფიქსირებულ ანალოგიური სიხშირის ფასის მაჩვენებლებს ლიცენზიების 15 წლიანი ვადის, შესაბამისი დიაპაზონის ტექნიკური და კომერციული პარამეტრების, შემსყიდველთან წინასწარ შეთანხმებული სიჩქარის და დაფარვის ვალდებულებების და ქვეყნისთვის სპეციფიკური სხვა რელევანტური მახასიათებლების გათვალისწინებით”; კომისიის მიერ გამოქვეყნებულ ბენჩმარკინგის დოკუმენტში არსად არ არის მითითებული, რომ მონაცემების ნორმალიზება განხორციელდა კომისიის მიერ განსაზღვრული სიჩქარისა და დაფარვის პარამეტრების გათვალისწინებით. გთხოვთ, განგვიმარტოთ ბენჩმარკინგის კვლევის ფარგლებში რა სახის სიჩქარის და დაფარვის პარამეტრების გათვალისწინება მოსთხოვა კომისიამ EY-ს და როგორ განხორციელდა კომისიის მიერ განსაზღვრული მოთხოვნების ასახვა მონაცემების ნორმალიზებისას.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.7 კომენტარზე.
1.8.8		გთხოვთ მოგვაწოდოთ შპს „იუაი“-ს მიერ შემუშავებული, სრული დოკუმენტაცია, მათ შორის Excel-ის დოკუმენტი, რომელიც ხელშეკრულების თანახმად გადმოგეცათ შპს „იუაი“-სგან და რაც საშუალებას მოგვცემს დავინახოთ ბენჩმარკინგისას გამოყენებული სრული მონაცემები.	გთხოვთ იხილოთ პასუხი 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამოქვეყნებული კითხვა-პასუხების ცხრილის 1.8.8 კომენტარზე.

სს სილქნეტი" –
 №8-25-6/1939,
 07.05.2025
 №8-25-
 6/1214, 26.03.2025;

გაანგარიშებისას ჩვენ გამოვიყენეთ იგივე ათი ქვეყნის მონაცემები, რაც იუაის ბენჩმარკინგ კვლევაში არის მოცემული და შევეცადეთ, რომ რაც შეიძლება ზედმიწევნით გაგვემეორებინა ამ კვლევაში აღწერილი მიდგომები. მიუხედავად აღნიშნულისა, იმის გამო, რომ იუაის გამოთვლების სრული დოკუმენტაცია არ არის ხელმისაწვდომი, ჩვენ ვერ შევძელით იუაის მიდგომის ზედმიწევნით გამეორება. კერძოდ იუაის მიდგომის გამოყენებით ჩვენს მიერ გაანგარიშებული 1 მკვ რესურსის ფასი გამოვიდა 2.88 მილიონი ლარი, როდესაც კომისიამ განსაზღვრა 2.8 მილიონი ლარი.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, იუაი/კომისიის ბენჩმარკინგ შესწორებულ გაანგარიშებაში გამოყენებული მიდგომა არასწორია, რადგან ის აერთიანებს ღირებულებებს PPP (მშპ ერთ სულ მოსახლეზე) და ნომინალურ მნიშვნელობებს (გაცვლის კურსები) მიუხედავად ამისა, იგივე მეთოდოლოგიით ჩვენი გაანგარიშება წარმოდგენილია დიაგრამა 1-სა და ცხრილ 1-ში ძირითად მონაცემებთან ერთად.

დიაგრამა 1. 700მკვ დიაპაზონის ფასები წარმოდგენილი ქვეყნების მაგალითზე- ფასი/მკვ/ერთ მოსახლეზე მშპ (PPP)

წყარო: Frontier Economics-ის გაანგარიშება საჯაროდ ხელმისაწვდომ მონაცემებზე დაყრდნობით

პირველ რიგში აღსანიშნავია, რომ Frontier Economics-ის მიერ შექმნილ მოდელირებაში გამოყენებულია ნორვეგიისა და ლატვიის აუქციონის მონაცემები, რომელთა შედეგებიც საბოლოო შეფასების მომზადებისას სტანდარტული გადახრის გათვალისწინებით, ანომალიური აღმოჩნდა და შესაბამისად, შერჩევაში შპს „იუაის“ მიერ მომზადებულ შედეგების გაანგარიშებაში არ მონაწილეობდა. გარდა ამისა, როგორც თქვენთვის ცნობილია, კომპანია „იუაის“ მიერ მომზადებულ მოდელში არსებული დაშვებები კომპანიის ინტელექტუალური საკუთრებაა და შეიცავს ექსპერტულ დასკვნებსა და შეფასებებს, რის გამოც ზემოაღნიშნული დეტალის გათვალისწინების შემთხვევაშიც კი, Frontier Economics-ის მიერ ვერ მოხდებოდა იგივე შედეგების მიღება.

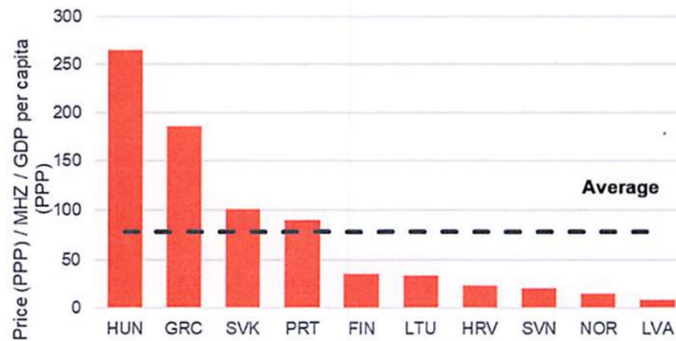
ცხრილი 1. 700 მპვ დიაპაზონში საქართველოში სიხშირული რესურსის საფასურის გაანგარიშება - ფასი/მპვ/ერთ მოსახლეზე მშპ (PPP)

[A]	საშუალო ფასი (მპვ) (აშშ დოლარი)	43.48
[B]	საქართველოში ერთ მოსახლეზე მშპ – PPP (აშშ დოლარი)	24,681
[C]	ნომინალური გაცვლითი კურსი (2024 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით) ²	2.6911
[A]*[B]*[C]	1 მპვ რესურსის სავარაუდო ღირებულება (ლარი)	2,887,958

წყარო: Frontier Economics-ის გაანგარიშება საჯაროდ ხელმისაწვდომ მონაცემებზე დაყრდნობით

ჩვენ დავაკორექტირეთ წარმოდგენილი გაანგარიშება, რათა GDP per capita-სთან (მშპ ერთ სულ მოსახლეზე) ერთად PPP-ში გამოგვეხატა ასევე გაცვლითი კურსები. როგორც ზემოთ აღინიშნა, თუ GDP per capita (ერთ სულ მოსახლეზე მშპ) გამოხატულია PPP-ში, მაშინ ყველა სხვა ფასი (გაცვლითი კურსი) უნდა იყოს გამოხატული PPP-ში. შედეგად, ამგვარი გაანგარიშებით, 1 მპვ-ზე ფასი გამოდის 1,66 მლნ ლარი. ჩვენი გამოთვლები ილუსტრირებულია დიაგრამა 2-სა და ცხრილ 2-ში.

დიაგრამა 2 700მპვ დიაპაზონი წარმოდგენილი ქვეყნების მაგალითზე- ფასი(PPP)/მპვ/ერთ მოსახლეზე მშპ (PPP)

კომისიის 2024 წლის 20 სექტემბრის გ-24-8/396 გადაწყვეტილების ფარგლებში გამართული საჯარო კონსულტაციების მიმდინარეობისას მიღებულ კომენტარებით (<https://comcom.ge/ge/regulation/sadjaro-konsultaciebi/dasrulebuli-sadjaro-gacnobisatvis-sadjaro-konsultaciebis-dawyebis-komentarebis-wardgenisa-dazepiri-mosmenis-gamartvis-taobaze-miwiszedasistemebit-eleqtronulisakomunikacio-momsaxurebis-gansaxorcieleblad-radiosixshiruli-speqtrit-sargeblobis-licenziebis-m.page>) შემოთავაზებულ იქნა სიხშირული რესურსის ფასის მსყიდველობითი უნარის პარიტეტის (PPP) გამოყენება, რაც გაანალიზებული და გაზიარებულ იქნა შპს „იუაის“ ექსპერტების და კომისიის მიერ. 2025 წლის 26 მარტის წერილით გამოგზავნილ შეფასებაში მოყვანილ მსჯელობაში კი ნათლად იკვეთება, რომ საბოლოო შედეგები, რასაც კომპანია Frontier Economics იღებს, რეალურად არის სიხშირული რესურსის ფასი მსყიდველობითი უნარის პარიტეტის (PPP) გათვალისწინების გარეშე.

ცხრილი 2. 700 მპვ დიაპაზონში საქართველოსთვის სიხშირული რესურსის საფასურის გაანგარიშება - ფასი (PPP)/მპვ/ერთ მოსახლეზე მპვ(PPP)

[A]	საშუალო ფასი (მპვ)-PPP	77.86
[B]	ერთ მოსახლეზე მპვ – PPP (აშშ დოლარი)	24,681
[C]	PPP გაცვლითი კურსი	0.864
[A]*[B]*[C]	1 მპვ რესურსის სავარაუდო ღირებულება (ლარი)	1,660,461

წყარო: Economics-ის გაანგარიშება საჯაროდ ხელმისაწვდომ მონაცემებზე დაყრდნობით

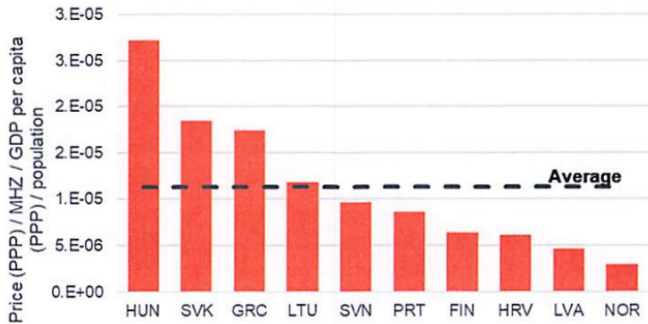
ჩვენ მიგვაჩნია, რომ E&Y/კომისიის მიერ ბენჩმარკინგით გაანგარიშებული საფასური მნიშვნელოვნად მაღალია 700 მპვ დიაპაზონში საქართველოში სიხშირული რესურსის რეალურ ღირებულებაზე, რადგან (ii) EY/Comcom-ის ბენჩმარკინგის მიდგომით აღრეულია მაჩვენებლები გამოხატული PPP-ში (მპვ ერთ სულ მოსახლეზე) და ნომინალურ მნიშვნელობებში (გაცვლის კურსი), რაც არასწორია.

ფორმულაში გამოყენებული ცვლადები (საქართველოს მპვ-ზე ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ს გათვალისწინებით და 2023 წლის ოფიციალურ გაცვლით კურსი, ასევე PPP-ს გათვალისწინებით) იმგვარად არის გამოყენებული, რომ ბათილდება სიხშირული რესურსის ფასში მსყიდველობითი უნარის პარიტეტის (PPP) გათვალისწინების ეფექტი. აშშ დოლარში გადაყვანას რაც შეეხება, ყველა ცვლადი სწორედ ამ ვალუტაშია წარმოდგენილი და ბოლოს მათ ლარის გაცვლით კურსზე გამრავლებით, ვიღებთ მონაცემებს ლარში. შესაბამისად, Frontier Economics-ის მიერ წარმოდგენილი შენიშვნა როგორც მსყიდველობითი უნარის პარიტეტის (PPP) გამოყენებაზე, ასევე ვალუტის კურსთან დაკავშირებით, ვერ იქნება გაზიარებული.

ჩვენ დავაკორექტირეთ ზემოთ წარმოდგენილი გაანგარიშება, რათა გავითვალისწინოთ პოპულაციის რაოდენობის მაჩვენებლები. ამგვარი კორექტირება/ნორმალიზება კრიტიკულია, რადგან E&Y-ს ბენჩმარკინგ კვლევაში გამოყენებულ ზოგიერთ ქვეყანაში ბევრად მეტი მოსახლეობაა, ვიდრე საქართველოში. ამგვარი პარამეტრით (მოსახლეობის რაოდენობით) კორექტირების/ნორმალიზების გარეშე გაანგარიშებული სიხშირული რესურსის ფასები ბევრად მაღალი გამოვა, ვიდრე საქართველოში სიხშირული რესურსის რეალური ღირებულებაა.

ამ გაანგარიშებით მიღებული ფასი 1 მპვ-ზე არის 0,9 მლნ ლარი. ჩვენი გამოთვლები ილუსტრირებულია დიაგრამა 3-სა და ცხრილ 3-ში.

დიაგრამა 3. 700მპვ დიაპაზონის ფასი წარმოდგენილი ქვეყნების მაგალითზე- ფასი (PPP) /მპვ/ერთ მოსახლეზე მპვ (PPP)/მოსახლეობის რაოდენობა

მოსახლეობის ფაქტორთან დაკავშირებით, აღსანიშნავია, რომ შპს „იუაი“ წარმოადგენს საერთაშორისო საკონსულტაციო კომპანიას და მათ ზემოთხსენებული კვლევა აწარმოეს ექსპერტული, გამოცდილებაზე დაყრდნობილი მიდგომებისა და დაშვებების შესაბამისად, რომლის მიხედვითაც მოხდა შერჩევის ნორმალიზება სხვადასხვა კრიტერიუმის მიხედვით, მათ შორის, მოსახლეობის რაოდენობის კრიტერიუმითაც, როცა კომპანია „იუაიმ“ შერჩევაში მონაწილე ქვეყნების მოსახლეობის რაოდენობის მედიანაზე მაღალი რაოდენობის მოსახლეობის ქვეყნები არ მიიღო მხედველობაში.

Table 3 700 მპვ დიაპაზონში საქართველოსთვის სიხშირული რესურსის საფასურის გაანგარიშება - ფასი (PPP)/მპვ/ერთ მოსახლეზე მპვ(PPP)

[A]	საშუალო ფასი (მპვ)-PPP	0.0000113
[B]	საქართველოს პოპულაცია	3,760,365
[C]	ერთ მოსახლეზე მპვ – PPP (აშშ დოლარი)	24,681
[D]	PPP გაცვლითი კურსი	0.864
[A]*[B]*[C] *[D]	1 მპვ რესურსის სავარაუდო ღირებულება (ლარი)	908,131

წყარო: Economics-ის გაანგარიშება საკუთარ ზეღმისაწვდომ მონაცემებზე დაყრდნობით

ჩვენ მიგვაჩნია, რომ E&Y/კომპანიის მიერ ბენჩმარკინგით გაანგარიშებული საფასური მნიშვნელოვნად მაღალია 700 მპვ დიაპაზონში საქართველოში სიხშირული რესურსის რეალურ ღირებულებაზე, რადგან: (i) EY/Comcom-ის ბენჩმარკინგის მიდგომით არ ხორციელდება მოსახლეობის რაოდენობის კრიტერიუმით ფასების ნორმალიზება.

კახი ბექაური

თავმჯდომარე

საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია

ვახტანგ აბაშიძე

წევრი

საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია

ნათია კუკულაძე

ნ. კუკულაძე

წერი

საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია

ივანე მახარაძე

ი. მახარაძე

წერი

საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია